

Aan de voorzitter en de leden van de Vaste Commissie voor
Sociale Zaken en Werkgelegenheid

E-mail: cie.szw@tweedekamer.nl

Datum
15 januari 2025
Ons kenmerk
Corsp/vco/005
Onderwerp
Inbreng FNV, CNV en VCP Commissiedebat
WIA Problematiek d.d. 21 januari 2026

Uw kenmerk
Telefoonnummer
06-22332511
E-mail
s.heemskerk@vcp.nl

FNV
Hertogswetering 159
3543 AS Utrecht

T 088 368 0368

CNV
Tiberdreef 4
Postbus 2475
3500 GL Utrecht

T 030 751 11 00

vakcentrale voor
professionals

VCP
Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90525
2509 LM 's-Gravenhage

T 070 349 97 40

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie SZW,

Op 21 januari spreekt uw Kamer in een commissiedebat over de WIA-problematiek. Een belangrijk debat omdat door fouten en een vastgelopen uitvoering tienduizenden uitkeringsgerechtigden in onzekerheid zitten over hun uitkering en hun inkomen. FNV, CNV en VCP verzoeken u onderstaande punten mee te nemen bij uw inbreng. Hierbij hebben wij onze inbreng gericht op de stukken die voorliggen in het debat van de 21^e en lopen wij niet vooruit op het debat van 4 februari a.s. over arbeidsongeschiktheid.

Grote gevolgen voor zieke werknemers door vastgelopen uitvoering

De uitvoering van de WIA is vastgelopen. Het UWV heeft te maken met structurele achterstanden bij de sociaal-medische beoordelingen en verschillende herstelacties als gevolg van fouten die zijn gemaakt. Het aantal wachtenden op een WIA-claimbeoordeling loopt naar verwachting op naar 100.000 in 2027 en meer dan 200.000 in 2030. In de periode 2020 tot 2024 heeft UWV aanzienlijke fouten gemaakt bij de vaststelling van een uitkering. Deze fouten hebben gevolgen voor het recht op uitkeringen en de hoogte en duur ervan en daarmee voor het inkomen van langdurig zieke werknemers. Ook is de controleerbaarheid van sociaal-medische beoordelingen sterk afgenomen door ontoereikende rapportages van verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen.

FNV, CNV en VCP worden geconfronteerd met schrijnende verhalen van leden als gevolg van de gemaakte fouten en lange wachttijden. De gevolgen voor arbeidsongeschikte werknemers zijn enorm, terwijl mensen moeten kunnen vertrouwen op de juistheid van beslissingen. Het is duidelijk dat er op zeer korte termijn stappen moeten worden gezet om zowel de kwaliteit van de uitvoering als de wachttijden bij de sociaal medische beoordelingen aan te pakken.

Flinke verbeterlagen nodig bij het UWV en de sturing door SZW

Uit het rapport van de Algemene Rekenkamer¹ blijkt dat er meerdere oorzaken zijn voor de gemaakte fouten, zoals een disfunctionerend kwaliteitsmanagementsysteem, verouderde IT-systemen, te sterke focus op het terugdringen van wachttijden, een hoog rechtmatigheidspercentage wat de verkeerde indruk wekte en minder kwaliteitscontroles als gevolg van coronamaatregelen. De fouten zien vooral op interne problemen en bedrijfsvoering bij het UWV. Alsook op de sturingsrelatie tussen de minister van SZW en

¹ [file:///C:/Users/heemskerk/Downloads/rapport-fouten-bij-wia-uitkeringen-blind-voor-de-signalen-burgers-geraakt%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/heemskerk/Downloads/rapport-fouten-bij-wia-uitkeringen-blind-voor-de-signalen-burgers-geraakt%20(2).pdf).

UWV. En in veel mindere mate op de wet- en regelgeving. Ondanks zorgelijke signalen werd er niet ingegrepen en bleven fouten zich opstapelen.

FNV, CNV en VCP onderschrijven de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer en de conclusie dat de basis voor kwaliteit binnen het UWV en in de relatie tussen SZW en UWV, op orde moet worden gebracht. Er zijn flinke verbeterlagen nodig om de basis weer op orde te brengen. De urgentie is groot om de problemen aan te pakken en mensen die geraakt zijn te compenseren. Verbeteringen in het stelsel als geheel kunnen alleen succesvol landen in een organisatie die naar behoren functioneert.

Duidelijke informatievoorziening nodig over uitwerking en voortgang aanbevelingen

Minister Paul van Sociale Zaken & Werkgelegenheid (SZW) schrijft in haar reactie op het rapport van de Algemene Rekenkamer dat stappen worden gezet om de kwaliteit en kwaliteitsbeheersing op orde te brengen. En om verbeteringen in te voeren als het gaat om de sturing, toezicht en samenwerking tussen SZW en UWV. FNV, CNV en VCP vinden het positief dat de conclusies en aanbevelingen serieus worden genomen. Tegelijkertijd zijn er wel zorgen of de voorgestelde stappen voldoende blijken te zijn. Er wordt bijvoorbeeld aangegeven dat er aan de slag wordt gegaan met de gebrekkige IT-systemen en grote verschillen tussen regio's. Tot nu toe is het niet gelukt om deze problemen aan te pakken, terwijl deze al jaren aan de orde zijn. FNV, CNV en VCP vragen zich dan ook af op welke wijze deze problemen nu wel succesvol worden aangepakt en op welke termijn. Het is van belang dat er duidelijke informatie wordt verstrekt over de uitwerking en voortgang van de aanbevelingen. Zodat betrokkenen en stakeholders hiervan op de hoogte blijven en UWV en SZW hierop kunnen (blijven) bevragen. Hier is ook een rol weggelegd voor uw eigen commissie.

Betrokkenheid werknemersorganisaties bij uitwerking aanbeveling positie werknemer

Eén van de aanbevelingen is het kunnen controleren van de juistheid van de uitkering door een uitkeringsgerechtigde. FNV, CNV en VCP vinden het een goede ontwikkeling om mensen in staat te stellen de plausibiliteit van hun beoordeling en uitkering te kunnen controleren. FNV, CNV en VCP pleiten er al langer voor om mensen meer in positie te brengen als het gaat om hun betrokkenheid bij het beoordelingsproces. Goede communicatie en informatieverstrekking zijn daarbij van belang. Verder is laagdrempelig contact met het UWV belangrijk om vragen te stellen en kanttekeningen te plaatsen. FNV, CNV en VCP denken graag mee om de positie van uitkeringsgerechtigden te versterken en roepen op hen actief te betrekken bij de uitwerking van deze aanbeveling, zeker ook gezien onze rol in het bijstaan en ondersteunen van uitkeringsgerechtigden.

Verleng de toepassing van de compensatieregeling voor 2025

FNV, CNV en VCP zijn het met de minister eens dat de compensatieregeling, waarbij zo veel mogelijk keteneffecten worden voorkomen, de voorkeur heeft en als uitgangspunt wordt genomen bij de WIA-herstelactie. FNV, CNV en VCP hebben ook al eerder voor een dergelijke oplossing gepleit. Wij roepen op hier zo snel mogelijk definitief uitsluitel over te geven en daadwerkelijk over te gaan tot compensatie.

Uit de periodieke kwaliteitsmeting Meting Operationele Kwaliteit (MOK) is nog geen afname van het aantal fouten te zien. Ook blijken de uitkomsten nog niet volledig betrouwbaar. FNV, CNV en VCP maken zich hier ernstige zorgen over. Zolang er geen verbetering is en mensen de dupe worden van fouten door het UWV moeten zij gecompenseerd worden volgens de compensatieregeling. Verlenging met het jaar 2025 is wat ons betreft de enige juiste beslissing. Voorkomen moet worden dat herstelacties met verschillende voorwaarden naast elkaar gaan lopen vanwege het uitblijven van een tijdige beslissing.

Betrokkenheid sociale partners maatregelen SMB

Vergaande ingrepen zijn noodzakelijk om het tekort aan sociaal-medisch beoordelingen terug te dringen. Sociale partners zijn daarom met het ministerie van SZW en UWV in gesprek over mogelijke maatregelen die op draagvlak kunnen rekenen om het tekort aan

verzekeringsartsen verder terug te dringen. De voorgestelde maatregelen zijn in lijn met de maatregelen zoals genoemd in de voortgangsbrief mismatch sociaal-medisch beoordelen, hersteloperatie en kwaliteitsverbeteringen UWV van 19 december jl.² Uit die Kamerbrief blijkt onder andere dat aan de slag wordt gegaan met taakdelegatie en taakherschikking en dat er wordt gekeken naar het proces van herbeoordelingen. FNV, CNV en VCP steunen deze richting, maar merken wel op dat er waarborgen nodig zijn voor werknemers om draagvlak te behouden en deze maatregelen te laten slagen. FNV, CNV en VCP roepen dan ook op sociale partners actief te betrekken bij de verdere uitwerking. FNV, CNV en VCP kunnen zich niet vinden in de maatregel die wordt uitgewerkt om dwangsommen buiten werking te stellen. Dit is het enige middel dat een burger nog heeft om de overheid tot handelen aan te zetten.

Geen terugvorderingen bij herstel ZW- en WAZO-uitkeringen

In 'De stand van de Uitvoering'³ werd bekend dat in de afgelopen negen jaren bij mogelijk 52.000 mensen de ZW-uitkering en 3.000 mensen de WAZO-uitkering verkeerd is vastgesteld. In deze herstelactie is intussen besloten om alleen de lopende uitkeringen en uitkeringen die minder dan zes maanden geleden zijn beëindigd ambtshalve te herzien. FNV, CNV en VCP betreuren het dat hierdoor uitkeringsgerechtigden van wie de uitkering langer geleden is beëindigd mogelijk een bedrag aan uitkering mislopen. Daarnaast willen FNV, CNV en VCP nogmaals aangeven dat een terugvordering voor deze groep niet aan de orde kan zijn. Ook hier gaat het om een foute berekening aan de kant van UWV, terwijl de inkomsten op de juiste manier zijn doorgegeven. Zeker voor deze groep geldt dat als je alles netjes opgeeft, je ervan uit mag gaan dat UWV de juiste uitbetalingen doet en dat je hierop mag vertrouwen. Deze groep is immers ziek dan wel heeft te maken met zwangerschap- en bevallingsverlof. Men kan niet van deze groep verwachten dat ze een uitkering van het UWV moeten gaan controleren. Als UWV een fout maakt, moet dat worden hersteld, zonder dat deze groep met een terugvordering wordt geconfronteerd. FNV, CNV en VCP verzoeken uw Kamer hier bij de minister op aan te dringen.

Tot slot

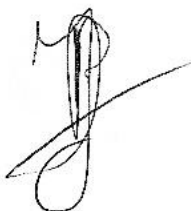
FNV, CNV en VCP delen de conclusie van de minister dat er werk aan de winkel is om de uitvoering van de WIA weer op orde te krijgen. Vereenvoudiging is daarbij geen doel op zichzelf, maar moet ten dienste te staan van een beter werkend stelsel voor diegene die daar een beroep op moeten doen. Gerichtte vereenvoudiging kan, wanneer goed ingezet, een bijdrage leveren aan de oplossingen, maar is op zichzelf geen antwoord op de geconstateerde problemen in de bedrijfsvoering bij het UWV en de sturingsrelatie met SZW. Maar UWV moet ook de ruimte krijgen om de dienstverlening weer op orde te krijgen. Daarom denken FNV, CNV en VCP graag mee over de maatregelen die dat op korte termijn mogelijk moeten maken. Zodat toekomstige verbeteringen van het stelsel kunnen landen in een uitvoering die op orde is.

Vanzelfsprekend zijn wij bereid deze brief nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Roos Vermeij
Interim Bestuur FNV

Jan-Pieter Daems
Bestuurslid CNV

Nic van Holstein
Voorzitter VCP

² <https://open.overheid.nl/documenten/8856e79f-db4e-4f6b-ac0d-074d3da68d1a/file>.

³ <https://open.overheid.nl/documenten/bfb132f3-8eb7-4caa-85de-8d67526ab1fd/file>.